

U Tehničkom muzeju Zagreb povodom Međunarodnog dana boja održani izložba i skup s temom Boja u okruženju

Hrvatska udruga za boje
Croatian Colour Society

INTERNATIONAL COLOUR DAY
21 MARCH
ORGANIZED BY I.C.C. INTERNATIONAL COLOR ASSOCIATION

Prikaz

Hrvatska udruga za boje (HUBO) u suorganizaciji s Tekstilno-tehnološkim fakultetom i Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, 21. ožujka 2015. održala je znanstveno-stručni skup Boja u okruženju povodom Međunarodnog dana boja, pod pokroviteljstvom Akademije tehničkih znanosti, Hrvatskog inženjerskog saveza tekstilaca, Hrvatske udruge bivših studenata i prijatelja Tekstilno-tehnološkog fakulteta.

Predsjednica Hrvatske udruge za boje prof. emerita **A.M. Grancarić** otvorila je skup pozdravivši prisutne, sl. 1. Predstavila je program predavanja i sadržaj izložbe istaknuvši važnost boja u svim aspektima života, a posebno boja u okruženju.

Pozdravne riječi uputili su i ravnateljica Tehničkog muzeja **M. Franulić**, predsjednik Akademije tehničkih znanosti **V. Andročec**, dekan Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, **K. Pap** i dekanica Tekstilno-teh-

Sl.1 Predsjednik Akademije tehničkih znanosti V. Andročec i predsjednica HUBO prof. emerita A.M. Grancarić na otvorenju skupa

nološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu **S. Bischof**.

Program znanstveno-stručnog skupa Boja u okruženju odvijao se u kino dvorani Tehničkog muzeja Zagreb, u kojem je iznijeto 11 predavanja.

Prvo predavanje: *Konstantnost boje, kromatička adaptacija i metamerija*, održao je **B. Sluban** (Univerza v Mariboru, Maribor, Slovenija).

Predstavljen je pojam konstantnosti boje, opće tendencije vidnog sustava da boju promatranog predmeta održi konstantnom, odnosno da se ne mijenja unatoč promjeni intenziteta i spektralnog sustava svjetlosti. Realizacija ove tendencije su podsvjesni mehanizmi adaptacije promjenama intenziteta i spektralnog sustava svjetlosti. Objasnjen je problem određivanja pripadajuće boje pomoću kromatične adaptacijske promjene (chromatic adaptation transform - CAT) i načelo numeričkog ocjenjivanja konstantnosti boje s indeksom nekonstantnosti boje.

Nakon toga izložen je pojam metamerije dvaju predmeta, odnosno njihovih refleksijskih krivulja kod dva izvora svjetlosti. Navedene su i ilustrirane različite vrste metamerije, te su iznijete prednosti i nedostaci koje metamerija donosi. Također su predstavljena načela numeričkog ocjenjivanja metamerije i proširenje aplikacije indeksa metamerije na primjeru paramernog para refleksijskih krivulja.

Predavanje pod nazivom *Boje i krajobraz*, autorica **P. Pereković** i **B. Aničić** (Sveučilište u Zagrebu, Agromski fakultet, Studij krajobrazna arhitektura) izložila je P. Pereković, uz prezentaciju fotografija koje su oduševile ljepotom boja prirode i krajobrazna.

Mnogo je čimbenika koji utječu na doživljavanje krajobrazna koji nas okružuje a jedan od njih zasigurno je i boja. Uz ostale elemente krajobrazna, boja ima značajan utjecaj na percepciju, privlačenje pažnje i dojam krajobrazna u kojima se ljudi kreću i u kojima borave. U prirodnim krajobrazima boja je uvjetovana uglavnom prirodnim procesima, dok u antropogenim krajobrazima, kao što su primjerice urbani krajobrazni, boja je uglavnom produkt osmišljenog ili pak spontanog djelovanja čovjeka. Stoga, u parkovima, na dječjim igralištima, trgovima i sličnim prostorima, kombiniranje boje prezentira i principe oblikovanja koji dobivaju svoju fizičku ekspresiju kroz naglašavanje, harmoničnost, dinamiku, kompleksnost, kontrast i neke druge principe oblikovanja krajobrazna. Osim toga, boja je u krajobrazu, za razliku od možda nekih drugih grana dizajna i umjetnosti, temporalni odnosno privremeni čimbenik koji se može dramatično mijenjati kroz vegetacijski ciklus, godišnja doba ili neke druge uvjete. Također, često je u krajobrazima zelena boja primarna ili osnovna boja koju druge boje tek

upotpunjuju ili dograđuju, iz čega proizlaze i specifičnosti manipulacije bojom pojedinih tipova krajobraza. Boja značajno utječe i na percepciju krajobraza te može djelovati na to da privlači pažnju i doprinosi ugođaju i ambijentalnosti, no jednako tako, zbog svoje uočljivosti može postati vizualni problem kada se koristi pogrešno. Ovoje izlaganje obuhvatilo neke osnove postavke o povezanosti boja i krajobraza, načine na koji se krajobraz percipira ovisno o boji i neke osnovne principe korištenja boje kod oblikovanja krajobraza.

Nakon predavanja o bojama prirode i krajobraza održano je predavanje pod nazivom: *Boje na pročeljima javnih zgrada*, koje je izložila **A. Debenjak** (Arhitekturni biro DEBENJAK d.o.o., Maribor, Slovenija).

Javne zgrade u prošlosti su uvijek bile smještene na važnijim urbanim lokacijama i arhitektonski obojene i obrađene tako da su odmah bile uočljive. I moderna arhitektura ima pročelja u boji i određenom materijalu da privlači pažnju. Suvremeni poslovni objekti su najčešće obloženi staklom, čelikom i kamenom, koji predstavlja snagu i bogatstvo. Trgovački centri prepuni su boja i opremljeni mnogim reklamama koje privlače poglede, ali pružaju i informacije o ponudi.

Prikazane su fotografije zgrada srednjovjekovnih gradskih jezgri, gdje su na fasadama cehovskih majstora prikazane slike koje su prikazivale njihove aktivnosti. Izrađivane su različitim fasadnim tehnikama: freskama, mozaicima, grafitnom tehnikom i tehnikom sgraffito (ogrebena višeslojna žbuka). Boja se često nadopunjavala reljefima i skulpturama. Vanjski izgled zgrada, slika i boje na fasadi često su upotpunjavane izgledom unutrašnjosti, u interijeru glavnih prostorija i otvorenog dvorišta, najčešće skulpturama, ukrasnim cvijećem i drvećem različitih boja.

Fasadna tehnika sgraffito je ogrebana višeslojna i višebojna žbuka, poznata je bila i u Starom Egiptu, Perziji te u Staroj Grčkoj i Rimu, najviše se raz-

vila tijekom renesanse, a kasnije opet u umjetničkom stilu secesije. Poznati slovenski arhitekt Jože Plečnik načinio je fasadu i interijer s ukrasnim detaljima u tehnici sgraffito na kompleksu Križanke, koje su nekad bile crkva i samostan, a danas se koriste za kulturna događanja.

Freske su slikane na mokroj žbuki, razvile su se najviše u srednjem vijeku u sakralnim objektima. Freskama biblijskih tema su često oslikavane fasade i unutrašnjost crkvi i samostana. Najpoznatija freska nalazi se u Sikstinski kapeli u Vatikanu, koju je oslikao Michelangelo Buonarroti.

Predsjednik Slovenskog udruge za boje **V. Pogačar** (Univerza v Mariboru, Maribor, Slovenija), izložio je predavanje pod nazivom: *Fotografija i boje - fotografija kao vizualna memorija trećeg oka i boje kao koža našeg vidljivog svijeta*.

Ideja fotoaparata temelji se na drevnoj Cameri Obscuri, poznatoj još davno prije Krista. Geneza ideje za objektivnu optičku percepciju također ima svoje početke još prije dva tisućljeća, a prva oruđa u pravom smislu pojavljuju se tek za vrijeme renesanse. Kad je žudnja za pogledom iz perspektive bila zrela u smislu nastanka različitih sprava i oruđa za crtanje u perspektivi, moglo bi se reći, da je ta ideja zapravo virtualni prototip želje za mehaničkim fotoaparatom.

Oko tri stoljeća kasnije, kad se je zaista pojavio pravi fotoaparat, a time i fotografija, nova tehnologija je počela polako utjecati i na suštinu i metodologiju klasičnih umjetnosti. Kako je fatalan bio taj utjecaj, pogotovo na razvoj likovne umjetnosti, tek je kasnije bilo vidljivo. Umjetnički fokus se okreće od objektivne vanjštine prema subjektivnom pogledu u unutrašnjost, gdje fotografija nije mogla doprijeti.

Ali općenito gledajući, fotografija je nedvojbeno zauzela mjesto »eksternog organa« za pohranjivanje vizualne materije, znači postala je dio nezamjenjivog vizualnog pamćenja.

Podjednako značajno mjesto je zauzela fotografija kasnije i u razvoju suvremenih znanstvenih disciplina, koje su se bavile raznovrsnim pitanjima boja. Posebnu važnost ima u objektivnoj ponovljivosti, kako slike tako i boja. Boje zapravo predstavljaju sve što vidimo! Percipiraju se subjektivno, na senzualan način kao emocije. One su dakle, nalik na kožu našeg vizualnog svijeta.

Kod vizualnog izražavanja, bojama se mogu izraziti sve ideje, misli i emocije.

U tom kontekstu boja razmotrena je logika dnevnih ciklusa i godišnjih doba, koje predstavljaju dio čovjekovog svakidašnjeg životnog iskustva. Zbog toga se ona može shvatiti i može biti onaj objektiv kroz koji se može vidjeti logična povezanost prirodnih ciklusa s bojama. Na taj način se može načiniti prvi korak u smjeru gramatičke artikulacije jezika boja, a i dobrobit u smislu vizualne morfologije.

Ž. Knezić, izložio je predavanje pod nazivom: *Tradicijski svileni vez na lanenim tkaninama Hrvatske Posavine*, koje je načinio u koautorstvu s **Ž. Penavom** i **M. I. Glogar** (Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet).

Istraživanje tekstilne tradicijske ostavštine iznimno je kompleksno s obzirom na specifičnost i raznolikost etničke baštine svakog i najmanjeg dijela Hrvatske. Hrvatsku etničku baštinu s aspekta tekstila i odjeće općenito, karakterizira iznimna raznolikost oblika, materijala i tehnika, te se analizom narodnog rukotvorstva (ručno tkanje, vezenje i ostalo, te izrada odjevnih predmeta od ručno izrađenog tekstila) formira izuzetna baza podataka koje je nemoguće u potpunosti sažeto, numerički prikazati. U ovom izlaganju prikazan je dio istraživanja provedenog na jednom segmentu Hrvatske Posavine, na desnoj obali Save nizvodno od Siska, Sunjskom kraju, poznatom po nekađšnjem uzgoju dudova svilca i pre-radi kvalitetnog lana svilenca. U vrijeme Marije Terezije, u spomenu-

Sl.2 Tkanina lana sa svilom Sunjskog kraja

tom području, određena količina svile koja se zadržavala u vlasništvu domicilnog stanovništva, preradivala se u domaćinstvima te ručno prela u pređe visoke finoće. Dobivenim predama tkani su i vezeni iznimno precizni, unikatni motivi. Da bi se objasnio razlog postojanja ženskih i muških odjevnih predmeta, (osim pokrivala za glavu), koji su tkani sirovom lanenom pređom i ukrašeni isključivo bijelom svilom i (ili) rupičastim motivima ostvarenim zahvatnom tehnikom ručnog tkanja – na vutljak, posegnulo se u narodnu predaju. No, unatoč življenju jednog od autora s tom čarolijom svile i lana pedesetak godina, otkrilo se samo puno, puno ljubavi koja izvire iz svake utkane i provučene niti i bogatstva boja izrađenih predmeta.

Predavanje *Boje skrivene u okruženju*, načinili su **V. Žiljak** i **I. Žiljak Stanimirović** (Sveučilište u Zagrebu, Grafički fakultet), a izložila ga je I. Žiljak Stanimirović.

Boje u okruženju promatrane su infracrvenom kamerom, odnosno ZRGB kamerom, kod koje je spektar proširen od vidljivog dijela (valnih duljina od 400 do 700 nm) do bliskog infracrvenog dijela spektra s naglaskom na vrijednost Z (1000 nm). Postupkom iteracije izrađuju se bojila blizanci: vidljivo V bojilo i infracrveno Z bojilo, za određeno okruženje, određena boja i tehnika ispisa. Ovisno o planiranom okruženju proširuje se upravljanje bojama (color management). Provodi se kontrola vidljivog i infracrvenog spektra boja i stvaraju blizanci bojila. Mjeri se podudarnost boja na određenim materijalima oti-

snutim blizancima bojila, izrađuju spektrogrami i provjerava postignuta kvaliteta. Na temelju postignutih blizanaca za V i Z okruženje dizajniraju se maskirne uniforme prilagođene tim područjima ali i sa skrivenom porukom. Za svaki proizvod projektira se skrivena grafika vidljiva u infracrvenom području koja je ugrađena u potrebnu opremu i maskirnu odoru. Provodi se individualizacija i dizajniraju se skrivene informacije koje nisu vidljive golim okom a koje se detektiraju ZRGB kamerom.

Uz zanimljivo predavanje, prikazani su neki od proizvoda s bojama skrivenima u okruženju, odnosno skrivenim porukama nevidljivim golom oku a vidljivim pod ZRGB kamerom.

N. Cilinger (Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet) izložila je predavanje pod nazivom: *Muzej osjeta*.

Muzej osjeta je projekt vezan za tunel Grič. Tunel Grič izgrađen je 1943. godine ispod Gornjeg grada kao sklonište za vrijeme II svj. rata. Dugačak je 350 m, površine 2240 m² i spaja Mesničku i Radićevu ulicu te ima četiri okomita kraka koji izlaze na ilička dvorišta. Prostor je u ratnim vremenima Domovinskog rata korišten kao sklonište i tu mu namjenu projekt Muzeja OSjeta uz nadu da neće biti potrebna, stavlja u drugi plan i daje novu viziju: spoj suvremene arhitekture, kulture i edukacije.

Prijedlog je diskretnom i suptilnom intervencijom osposobiti Tunel Grič kao poveznicu dvaju dijelova grada. Podno Vranicanijeve poljane planira se izgraditi multimedijску dvoranu, inkorporirati liftove te tako horizontalno i vertikalno povezati Gornji i Donji grad. Prostore tame i negativnih emocija pretvoriti u prostore svjetla, pozitivno metafizički i taktilno.

Spriječiti daljnu devastaciju zapuštenih vrtova podno obronaka Griča, revitalizirati dvije centralne gradske insule te unutar strogog centra Grada ostvariti jedinstvenu i atraktivnu turističku atrakciju u zoni koja osim

urbano-historijske, ima i izuzetnu ambijentalnu vrijednost.

Način konstrukcije i promišljanje ovog prostora ostvaruje zahtjeve civiliziranog i humanog življenja, prisposobljen je svim osobama.

MOS je „virtualni muzej pet osjeta i četiri elementa“ unutar kojeg bi se digitalnim medijima, projekcijama, mirisima, zvukovnim, taktilnim i svjetlosnim senzacijama transponirali u jedan drugi svijet u kojem se postaje sućutnima i istima. Muzej u kojem su fundus sami ljudi.

Osim funkcionalnog spajanja dvaju dijelova grada, simbolički spaja prošlost i sadašnjost. Prolazi se kroz arheologiju, otvara se svjetlu i konačno odabire budućnost.

MOS je znak jačanja identiteta osobnosti Grada, znak stvaranja brenda Grada Zagreba s duhovnošću u potrazi za unutarnjim mirom.

Zamišljen je za sve uzraste, za zdrave i one zanemarene, ljude s posebnim potrebama, građane Zagreba i posjetioce Grada. Ostvaruje kulturni turizam i „Bilbao efekt“, te je upravo načinom prezentacije, interaktivno kroz digitalne medije, namijenjen svima i omogućuje ono što je cilj svake uljudbene demokracije: „edukacija i umjetnička edukacija kroz cijeli život“.

M.I. Glogar iznijela je predavanje pod nazivom: *Značenje boje u osnovnoškolskom radnom okruženju*, načinjeno u koautorstvu s **V. Hajsan-Dolinar** (OŠ „Žakanje“) i **Đ. Parac-Osterman** (Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet). Utjecaj prostornog okruženja na čovjekovo ponašanje definiran je parametrima prisutnim u okruženju i njihovom interakcijom. Stoga je važno odrediti specifičnost interakcije tekstila i boje prisutnih u prostoru te njihov zajednički utjecaj na promatrača. Svrha istraživanja doživljaja boja je odrediti odnos između boja i osoba, no prilikom mnogih istraživanja dogodile su se određene kontradiktornosti, a razlog je činjenica da je ljudske emocije vrlo teško znanstveno mjeriti i vrednovati. Vezano s

dječjim emocijama koje su povezane s bojama, C. J. Boyatzis i R. Verghese 1994., dokazuju da su svijetle boje (žuta, plava) povezane s pozitivnim emocijama (sretan, jak), a tamne (crna, siva) s negativnim emocijama (tuga, ljutnja). U studiji odnosa boja – emocija 1996., M. Hemphill potvrđuje da čisti tonovi boje daju uglavnom pozitivne, dok tamni tonovi izazivaju negativne emocionalne asocijacije. Cilj provedenog istraživanja, čiji je manji dio prikazan ovim izlaganjem, bio je utvrditi utjecaj međudjelovanja spektralnih karaktersitika boja odjeće i boja prostornog okruženja na ispitanu grupu promatrača (djeca osnovnoškolskog uzrasta). U tu svrhu, između ostalog, provedena je analiza međudnosa remisijskih spektara i pojedinog parametra boje (L,H,C), te se tražio odgovor na pitanje može li se intervencijom određenog tona boje u prostornom okruženju utjecati na postizanje učinkovite i poticajne radne atmosfere.

M. Matas (Sveučilište u Zagrebu, Grafički fakultet) iznijela je predavanje: *Bojila blizanci infrared kartografije*.

Infrared kartografija definira zaštitni tisak državnih dokumenata s važnim kartografskim informacijama poput visine terena i dubine mora. Tisak sa novo određenim sigurnosnim bojilima blizancima kartografskih bojila omogućava dokazivanje originalnosti te podiže razinu zaštite dokumenta i intelektualnog vlasništva na novu razinu. Korištenjem bojila s dualnim infrared i vizualnim svojstvima uvedena je mogućnost provjere originalnosti dokumenata. Nova metoda osigurava zaštitu karata i planova ključnih u civilnim i vojnim primjenama. Metoda je uvedena kroz opsežan i dugotrajan ciklus izrade karte. Infrared tehnologijom razvijen je novi sustav sigurnosnih bojila koji stvara jedinstvenu metodu zaštitnog kartografskog tiska.

Predavanje naslova: *Termokromne tiskarske boje u grafičkoj industriji*, izložila je **M. Jakovljević** (Sveučilište u Zagrebu, Grafički fakultet).

Termokromne tiskarske boje, odnosno bojila svrstavaju se u skupinu kromogenih bojila koja mijenjaju svoje obojenje pod utjecajem vanjskih podražaja. Kod primjerice fotokromnih bojila vanjski podražaj je svjetlo, kod biokromnih biokemijska reakcija, a kod termokromnih promjena obojenja uzrokovana je utjecajem temperature. Promjena obojenja može biti reverzibilna ili ireverzibilna. Leuko termokromna bojila mijenjaju svoje obojenje iz jedne boje u drugu ili iz obojenog stanja u transparentno, dok termokromne boje na bazi tekućih kristala promjenom temperature mijenjaju obojenje kroz čitav spektar boja, što se naziva i igrom boja.

Ako su aplicirane na ambalažu, ove boje mogu dati dodatne informacije o proizvodu pa se takvi sustavi nazivaju pametnom ambalažom. Termokromne bojila na bazi tekućih kristala primjenjuju se uglavnom kod različitih vrsta temperaturnih indikatora, poput indikatora temperature prostora ili razine sadržaja u spremnicima, u medicini kao metoda neinvazivne dijagnostike i kod temperaturnih indikatora s posebnom namjenom (primjerice indikatori koji upućuju na temperaturu idealnu za konzumaciju proizvoda), za detekciju radijacije te u raznim marketinškim i reklamnim tiskovinama. Budući da termokromni tisak ne može biti reproducirani fotokopiranjem, moguća je primjena u sigurnosnom tisku i zaštiti robnih marki.

Đ. Parac-Osterman (Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet) i **K. Kuljiš** izradili su predavanje naziva: *Harmonijski odnosi boje prirode u oslikanom tekstu*. Ovo posljednje predavanje na skupu održala je Đ. Parac-Osterman.

Priroda je postavila boje u savršene harmonijske odnose, a sposobnost prijenosa tog sklada u umjetnički izričaj, zahtijeva ne samo urođeni smisao za estetiku boja već i temeljito razumijevanje prirode boje i zakonitosti harmonijskih odnosa među bojama. Upravo kombinacijom površinske mekoće svile i akvarel tehnike

Sl.3 Izložba fotografija; Ples boja, M. Strugar Kurečić

nanosa bojila, koja omogućuje donekle slobodan tok razlijevanja i miješanja bojila, postižu se meki prijelazi tonaliteta, karakteristični za prirodu. Prirodne nijanse lišća, koje se mijenjaju ovisno o godišnjim dobima te čarolije cvjetova u skladnom odnosu tonova boja, utječu na raspoloženje promatrača. Tako i međunarodni festival „Dana boja“, na prvi dan proljeća, nosi poruku o bojama kao izvoru ljepote i užitka. U vremenu velikih tržišnih utakmica, uvođenje novih proizvoda mora zadovoljiti uvjet snažnog doprinosa željama potrošača, jake atraktivnosti, konkurentnosti, vrhunskog dizajna, te pažljivog izbora detalja koji savršeno dopunjuju prirodni ambijent. Na današnjem, ekstremno kompetitivnom tržištu, upravo posebnost i unikatnost postaju kvalitete od iznimne važnosti. Već dugi niz godina projekt poznat javnosti pod nazivom „Krunea“, temelji se na odjevnim predmetima izrađenim od rukom oslikane svile, vune, pamuka i lana. Karakteristični detalji prirode, cvijeće, lišće, i sl. slijede prirodni sklad tonaliteta i prirodne harmonijske odnose, čime se pozitivno utječe na vizualnu percepciju, a što se kao alat koristi u neformalnoj komunikaciji u svrhu dugoročne memorije, često i s određenom porukom. U suradnji s Tekstilno-tehnološkim fakultetom i pripremom bojila dobrih postojanosti, oslikani tekstil karakterizira ne samo kvaliteta već i harmonija tonova boja koju spretna ruka unikatno izrađuje.

Izložba pod nazivom *Boja u znanosti, struci, umjetnosti i dizajnu* održa-

Sl.4 Izložak svilenog veza na lanenoj tkanini

na je u izložbenoj dvorani Tehničkog muzeja Zagreb. Sadržaj je bio raznovrstan i izuzetno zanimljiv za sve posjetitelje.

Prikazane su dvije izložbe fotografija. Jedna **Nikole Piasevolija**: *Cvjetni kolorit Botaničkog vrta Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*.

U mnogim fotografskim zapažanjima Botaničkog vrta, kamerom Nikole Piasevolija, ima emocionalne nježnosti, ljubavne sjete, bajkovitosti, čežnje za čistoćom stvorenoga Božjom i ljudskom rukom, rapsodijske glazbe i pulsa. U ovom prelijepom vrtu fotograf otkriva mikro u makro sićušno uvećano do indiskretnog pokazivanja sveukupne zadivljujuće ljepote, arhitekture i najmanjeg cvijeta, tonskih prijelaza metafizičkog ruha koje u tkanju odlazi u nepoznate nam dubine stvarana svijeta.

Druga izložba fotografija **Maje Strgar Kurečić**: *Ples boja*.

Ove fotografije nastale su kroz igru i eksperimentiranje sa vodom, soli, ledom i tekućim bojilom. Snimljene su specijalnim makro objektivom, koji je „uronio“ u motiv izdvajajući skrivene detalje i strukture.

Vilko Žiljak, Ivana Žiljak Stanimirović, Klaudio Pap, Jana Žiljak Vujić

Izložili su: *Uniforme u infracrvenom okruženju*.

Irena Topić izložila je slike naziva: *Mirna sam I - Kolorit duše, Mirna sam II - Akromatsko stanje uma i Zvezdani trenutci*.

Tiskarske boje s posebnim efektima izložila je i prezentirala je **Maja Jakovljević**, korisnici **Centra OZA-**

Sl.5 Dječji kutak

NA Zagreb uz mentoricu Miru Kliček izložili su svoje radove pod nazivom: *Cvjetna rapsodija*.

Obojeni dječji svijet igre i učenja, izložila je i prezentirala IDA DIDACTA, d.o.o. i Martinia Ira Glogar.

Izložbu pod nazivom: *Čarolija svile i lana sunjskog kraja*, uredili su Ana i Željko Knezić

i Martinia Ira Glogar. Prikazali su ljepotu lanenih odjevnih i dekorativnih predmeta izrađenih rukom i uljepšani svilom. Ručno tkani i vezeni stolnjaci, ručnici i dijelovi nošnje zrače i duhovnom ljepotom osobe koja je dio sebe ostavila u svakom izrađenom predmetu.

Tekstil oslikan bojama prirode, izložila je Krunoslava Kuljiš.

U izložbi se radilo uglavnom o kolekciji odjevnih predmeta izrađenih od rukom oslikane svile i pamuka, i predstavljanju odjevnog stila, „Krunea“.

Kolorit radova korisnika Centra Orlovac, prikazali su korisnici Orlovca, sjedište Centra za rehabilitaciju Zagreb, uz mentore Viktoriju Kostelac i Branku Stančić.

Studenti Sveučilišta u Zagrebu Tekstilno-tehnološkog fakulteta: Dominik Brandibur, Petra Crnogorac, Helena Drkelić, Ana Halambek, Ana Huzak, Lucija Katić, Mirna Kos, Martina Križanić, Maja Miklaužić, Ivona Šoštarec, Marina Šoštarec, Ivana Udiljak, izložili su radove na temu: *Afrika, istraživanja reciklaža*, uz mentorstvo Koraljke Kovač Dugandžić.

Učenci OŠ F.K. Frankopan uz mentoricu Vesnu Pokas priredili su izložbu pod nazivom: *Prostorno djelovanje boja*.

Tvrtka **Ivančica d.d.** iz Ivanca izložila je kolorit kolekcije obuće Frodo – proljeće/ljeto 2015. A tvrtka **Vivian d.o.o.** iz Rešetara kolorit koža Viviani d.o.o.

Dodatno uz izložbu su se odvijali multimedijски prikazi i interaktivne radionice.

Multimedijски prikaz: FOTO ESEJI STUDENATA GRAFIČKOG FAKULTETA

uz mentoricu Maju Strgar Kurečić, načinili su studenti Grafičkog fakulteta Iva Štukar - Her name is Vanja, Zlatko Kelemenić - Worlds Apart, Monika Jendriš - Missing White; Stela Kovačić - Red/Blue; Sonja Batušić – MadHatter; Nina Sepčić – Indians, Tomislav Slovenec – Street.

Prikazana su tri fotoeseja na temu Slikanja svjetlom koje su napravile studentice diplomskog studija Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: Edita Keškić, Kristina Vadas i Matea Hari. Studentice su u sklopu izbornog kolegija Primjena digitalne fotografije u reprodukcijским medijima snimile fotografije tehnikom Slikanja svjetlom, koristeći razne izvore svjetla, od baterijskih lampi do zapaljene čelične vune. Fotografije su spojene određenim slijedom i uz odgovarajuću muzičku podlogu u video format.

Osim fotoeseja, prikazane su i fotografije na istu temu. Fotografije su izložile studentice Edita Keškić, Kristina Vadas i Petra Turčić.

Interaktivne radionice bile su podijeljene u dvije skupine: Tradicijske tekstilne tehnologije u suvremenom okruženju, voditeljja Željka Knezića i Rotirajući znak Međunarodnog dana boja – oslikavanje tekstila, voditeljice Martinie Ire Glogar.

Pod sekcijom MALI NOVINARI učenici su predstavili DUGINE BOJE NOVINARA OŠ “TITUŠ BREZOVAČKI”, uz mentorstvo Biserke Goleš Glasnović.

Dječji kutak: Boje i oblici prirode, vodila je Lea Botteri.

Mnoštvo sadržaja povodom obilježavanja Međunarodnog dana boja odražava bogatstvo i važnost boja u svim aspektima života.

(Priredila A. Vinčić)